

DONARA ALMENYS
UNA BATALLADA CADA SETMANA

Número extraordinari, 20 Uts.
Números atrassats: doble preu

ANTONI LOPEZ, Editor
(Antiga casa I. López[Bernagosi])

LA CAMPANA DE GRACIA

REFRANS IL·LUSTRATS

«Qui et vol bé et farà plorar».

GABRIEL ALOMAR

Pessetes, 4

La columna de foc

UNA BATALLEDA CADA SETMANA
DONADA ALEMENYS

Pronto aparecerá

Número extraordinari 29 Cts.
Números atassats: doble preu

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de
la vida práctica, para 1926

El Año en la Mano

es el libro indispensable

Pronto se pondrá a la venta

Santiago Rusiñol

Jardins d'Espanya

PTS. 25

LA CAMPANA DE GRACIA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Fora de Barcelona cada trimestre. ESPANYA, Ptes. 1'50
ESTRANGER, Ptes. 2'50

L'art de la ploma

Cal cridar l'atenció sobre l'excés de literaturisme que pateix Catalunya. Es ací on hi ha més tant per cent de fulles literàries. Es ací on hi ha més tant per cent de gent que publica proses o versos. Una falsa orientació, que ja ve de molts anys enrera, porta al conreu de l'art de la ploma un nombre excessiu de catalans.

Escriure és una bella cosa. Però l'escriptura no és per força la literatura. És lloable l'afany d'escriure, i sobretot el d'escriure bé. Però això no vol dir que l'amor a l'art d'escriure s'hagi de traduir forçosament en composicions poètiques i literàries.

La gent mitjana hauria de tenir punt, no a publicar *coses*, sinó a saber escriure correctament les cartes particulars i els documents de l'ofici. En aquest ram, els catalans estem molt endarrerits si ens comparem amb els europeus autèntics. Tants de *literats* com tenim, i tan pocs com són els homes de professió o de negocis i els caps de casa que saben escriure una carta correcta i sòbriament elegant!

Escriure per escriure, i no escriure per publicar, és el que convé. La literatura impresa ha de deixar-se en mans d'un selecte grup reduït. No tothom té l'obligació—ni el dret—d'escriure per al públic. L'art d'escriure cartes particulars havia d'ésser un dels més cultivats. No s'ha de deixar el monopoli d'epistolat als venerables memorialistes de la Virreina, mentre ens ofega un excés de poetes, novel·listes, contistes i periodistes que s'han errat de camí.

C R O N I C A

Un bruixot

Ha passat per Barcelona un home alt, groixut i barbut, que fa cures meravelloses. Es diu Joan Beziat i viu en un poblet d'aprop de Toulouse, que sembla un poble de l'Empordà, perquè es nomena Avinyonet. Aquest home ha curat cecs, paralítics, tuberculosos, bojos i fins geperuts. A l'arribar an aquí, surt una veu que crida com en *L'alegria que passa*, quan el *clown* pondera la força d'en Cop de Puny:

—Bola!

I per què bola? Per què no creure que un home pot tenir poder guaridor? Per què tenir més fe en la física o en la química, que no pas en un home? Per què ha de tenir més força guaridora una herbeta que un homenàs com en Joan Beziat, d'Avinyonet? Per què posarem més fe o més credulitat en un faquir indostànic, que no pas en un lanquedocià? Jo no sóc ni espiritista, ni religiós, ni amic

de miracles, però si em diuen que el suc d'un vegetal cura, per què no haig de creure que l'alè d'un home cura també? A un tuberculós, a un anèmic, li fan prendre aires de muntanya. Aire, solament. I es curen, de vegades es curen. Doncs, el bruixot d'Avinyonet no fa més que projectar el seu alè, el seu aire, i jo no sé perquè no ha de poder tenir més vitalitat l'aire d'un home que el d'un pi, o d'una sèrie de pins.

Si se'm pregunta perquè cura, respondré que no ho sé. També ignoro perquè cura el radi. Potser M. Beziat és radi-actiu. Potser, així com hi ha individus que són uns suros, n'hi han que són uns radis. Uns arrosseguen els homes a la mort, o al crim, o a la disbauxa. D'altres, a la curació. Prefereixo aquests darrers, encara que em prenguin per cretí.

El mal és que aquests màgics no es dediquen més que a les malalties grosses. Ells estan pels crancs, per les ferides o per les tuberculosis, menyspreant les petites malalties: el mal de queixal, la migranya i l'enconstipat. Com aquell antiquari que davant d'uns magnífics mobles es planyia de que no tinguessin dos cents anys, així, tal volta aquests metges, als que la natura els hi extén el títol, lamenten davant d'un granet que no sigui un enconstipat.

—Doctor, què hi ha contra l'enconstipat?

—Res. Sui'l.

Tenim por de què M. Beziat no podria res contra els

Extraordinari de

La Campana de Gràcia

Dedicat als morts

meus enconstipats ni contra la meva migranya. Per això, tot i creient en les cures extraordinàries dels bruixots, no em preocupen gaire mentre no siguin capaços de substituir a l'antipirina. Quan vingui la malaltia greu, gemegarem, car hem de morir, però mentrestant, preferim i estimem aqueixes bruixes que són les drogues, que ens treuen el mal de cap en cinc minuts i la febre en vint-i-quatre hores, pel mòdic preu d'una pesseta cinquanta.

PARADOX

FINAL DE L'ESTIU

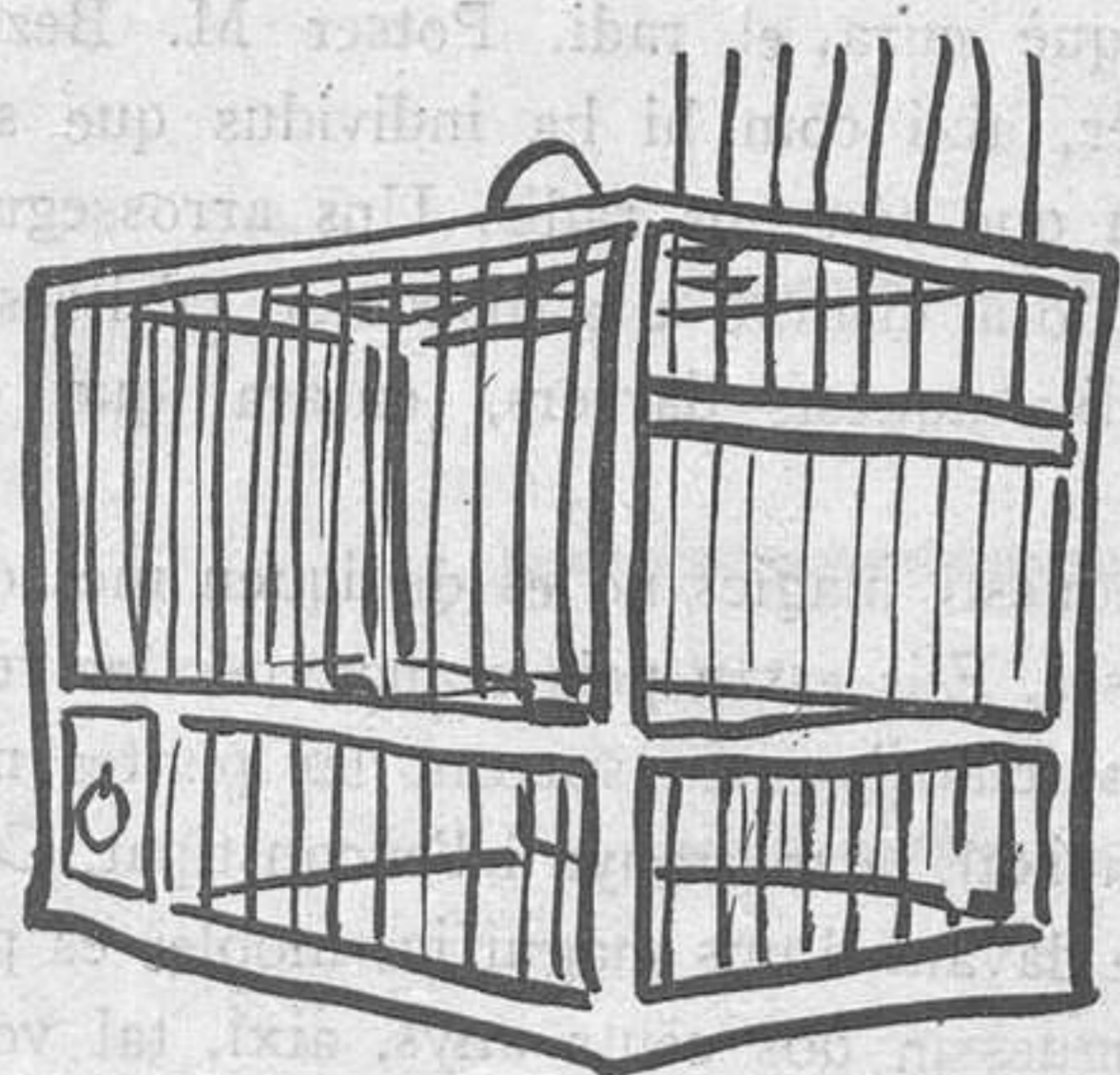
Sí, senyors, encara que no ho sembli, s'acaba l'estiu. No en dubtéssiu pas. Ja era hora! Acabar-se l'estiu vol dir acabar-se aquest patir tan gran que ara sofrim. La calor ens impossibilita, ens treu l'humor, no ens deixa fer res, per això ens deixem garrotejar i no en protestem. Però, ara, fugint la calor, ens anem trobant bé i ja tenim esma per a no tolerar tot el que tolerem ara. Visca la fresca! Ara, els que ens vulguin fer res, que es cordin l'espardenya.

VIRAI

CAL RECORDAR QUE UN HOME HA DE TENIR TANTA MES DIGNITAT COM MES VEXAT ES TROBA

NO ES EL MATEIX EL PA DE BARRA QUE LA BARRA DE PA. I, CONTRARIAMENT, NO ES EL MATEIX LA BARRA DE PA QUE EL PA DE BARRA

Josep Maria Kunoy.

BADOCS

—Ves perquè baden! Perquè ha fugit un ocell!

ELS METGES

Sí, senyors. Encara el concurs de metges. Aquell cèlebre concurs municipal de metges que tant de renou dugué.

Molt, molt cridar per part dels metges. Moltes, moltes promeses per l'altra banda. I total, no-res. De sobte, els uns ja no criden i els altres arreconen les promeses.

Això és molt corrent, arreu del món. Totes les grans coses s'acaben així.

Però, ara, resulta que els metges postergats denuncien el cas d'un dels metges nomenats que deixà morir una criatura atropellada dient que no tenia res. Però, afegiren, l'honor professional no els permet donar el nom ni dir a quin dispensari ocorregué el fet.

Creiem que aquest cas pot ocórrer. Però hem d'advertir als senyors metges postergats que una cosa així no es fa. Si es denuncia el fet, es denuncia fins a les darreres conseqüències; sinó, no se'n diu res. Tothom sap que nosaltres no som moralistes, però tenim la moral indispensable per a saber què cosa és la dignitat. Entesos?

D'UN ESPECTACLE

Al "Moulin Rouge" debutà una xicota ballarina que interpreta unes danses del seu país que diuen que, per les preocupacions socials, només poden dansar-se en un *cabaret*. Aquesta noia balla tapada de cara, perquè diuen que és una aristòcrata amb família a Barcelona. A base d'aquest misteri s'ha fet gran propaganda de la dansarina. Nosaltres volem aclarir el misteri. Sabeu perquè va tapada de cara? Doncs perquè la noia no és mexicana ni dansa coses que tampoc són mexicanes; la noia es tapa de cara perquè tem una bronca si es descobrís.

EL NUEVO TENORIO

Leyenda dramática por Rosendo Arús y J. M.ª Bartrina

Ptas. 2'40

LES CIENCIES

—On vas tan carregat?
 —A la lluna, a veure un eclipsi de sol.

La Campana de Gràcia

El número de la setmana que ve, va tot ell dedicat als morts

Parlant d'amor

“De tant odiar-la, l'he arribat a estimà:
els homes som així, tan poca cosa
que ens oblidem del mal que fa
l'espina d'una rosa.”

Això em deia un amic fa molts pocs dies
i jo li deia: Potser sí,
però jo porto al cor un vesper de follies
que m'atormenten pel camí,

i no crec pas que l'odi es torni amor;
el meu odi és més fort que tota cosa,
la rosa que s'esfulla i que perd la rojor
mai més torna a ésser rosa.

Sóc el brot que dugué una rosa divina
i àdhuc era orgullosa del seu encant,
caigué la rosa i sols resta l'espina
que al fons del cor em va fiblant.

Jo no sóc com Jesús que para l'altra galta,
jo no pego ni he pegat,
però em dol la força que em falta
per escanyar al que m'ha faltat.

Un jorn m'ajeia vora d'un vesper
i les vespes s'alçaren molt iradament;
les vaig matar, primer,
i després m'adormia santament.

Al matar-les, és clar, me'n picà alguna,
—tota il·lusió quan cau pessiga fort—
però hom ja sap que perdrà alguna engruna
si vol destriar l'or.

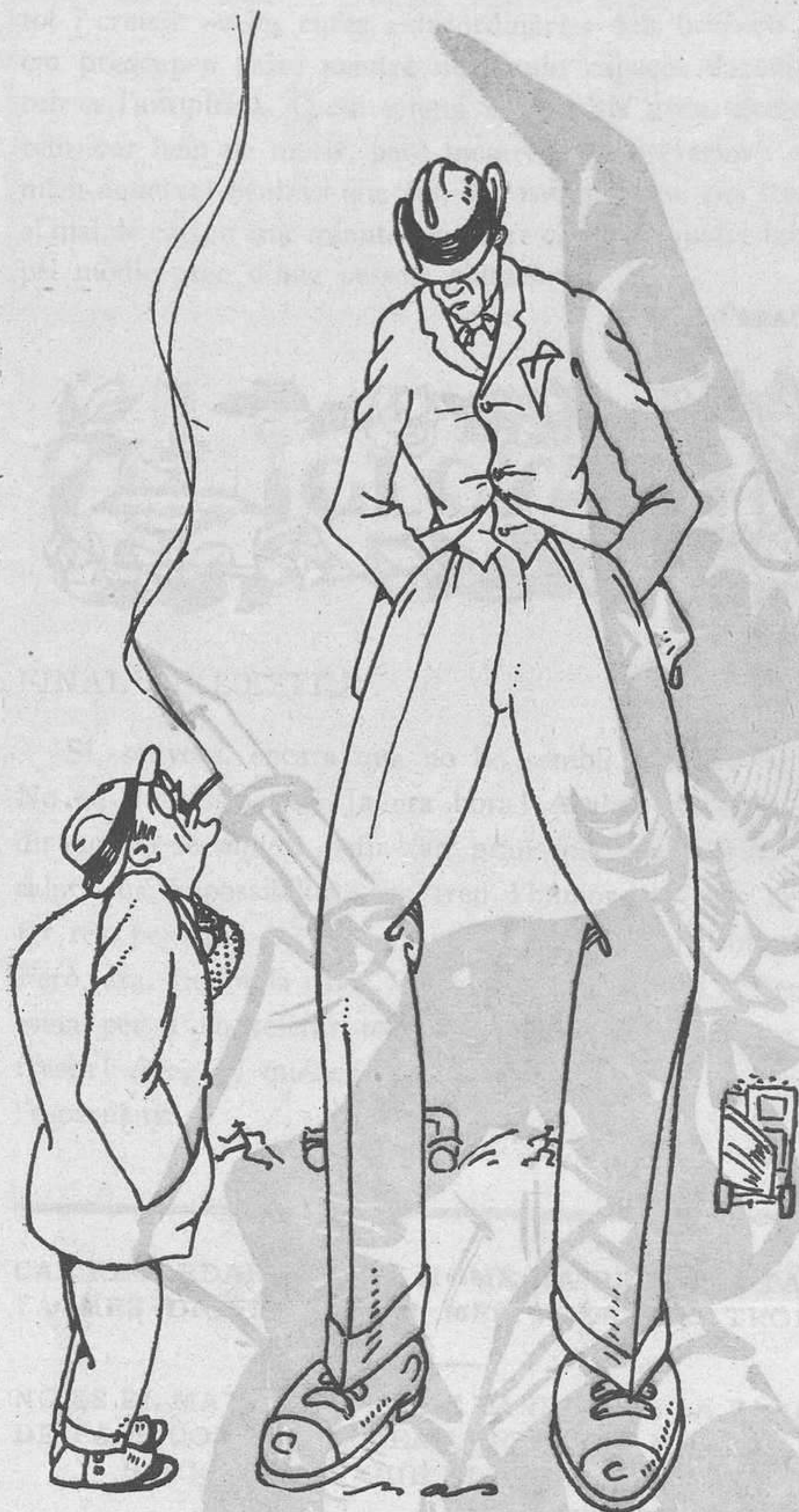
L'amic digué: “Cada home és un cas”.
Sí, sí, és clar; també ho és el presidari
i el que capta amb les alforges al braç,
i el que renega i el que passa el rosari.

Però no tots els casos són com cal
i és humà que hom no es deixi trepitjà,
i el rebellar-se contra el qui et fa mal
per mi també és humà.

Ja ho sé que la dona té un encant
que si et fa mal t'hi tornes amb malícia
i sense dar-te'n compte ja no pegues tant
i acabes per a fer-li una carícia.

Però la dona que duu una enormitat
de mala fe i de dolenteria,
si molt l'has estimat
l'odies sempre més. Jo no voldria
ni veure-li la cara, ni tan sols
sentir-ne el nom que m'enverina.
Hi ha moltes roses que plorant les vols
i només són espina.

No crec que l'hagis odiada tant
o no puc creure que l'estimis ara:
L'amor que neix plorant
és una amor que es paga cara.

ENTRE AMICS

—I com és que feu de timador?
—Sí, és per veure si així puc viure
amb l'esquena dreta!

JACINTO BENAVENTE

Autor de l'últim fracàs “Los nuevos yernos”

SALVADOR PERARNAU

MONTSERRAT A LA VISTA

Album-Guía de la famosa montaña catalana

Ptas. 2

La crisi de fills

Cada vegada que es publiquen estadístiques de la natalitat francesa, una part de la nostra premsa fa comentaris pessimistes, i al voltant de les taules de cafè el nostre immortal senyor Esteve diu sentenciosament: "Aquí teniu el resultat de les idees d'esquerra; ja veieu on porta l'escola laica i l'expulsió dels frares!". I quan el senyor Esteve diu això, no pensa que ell mateix és pràcticament un addicte de les teories neo-malthusianes que limiten la naixença dels fills.

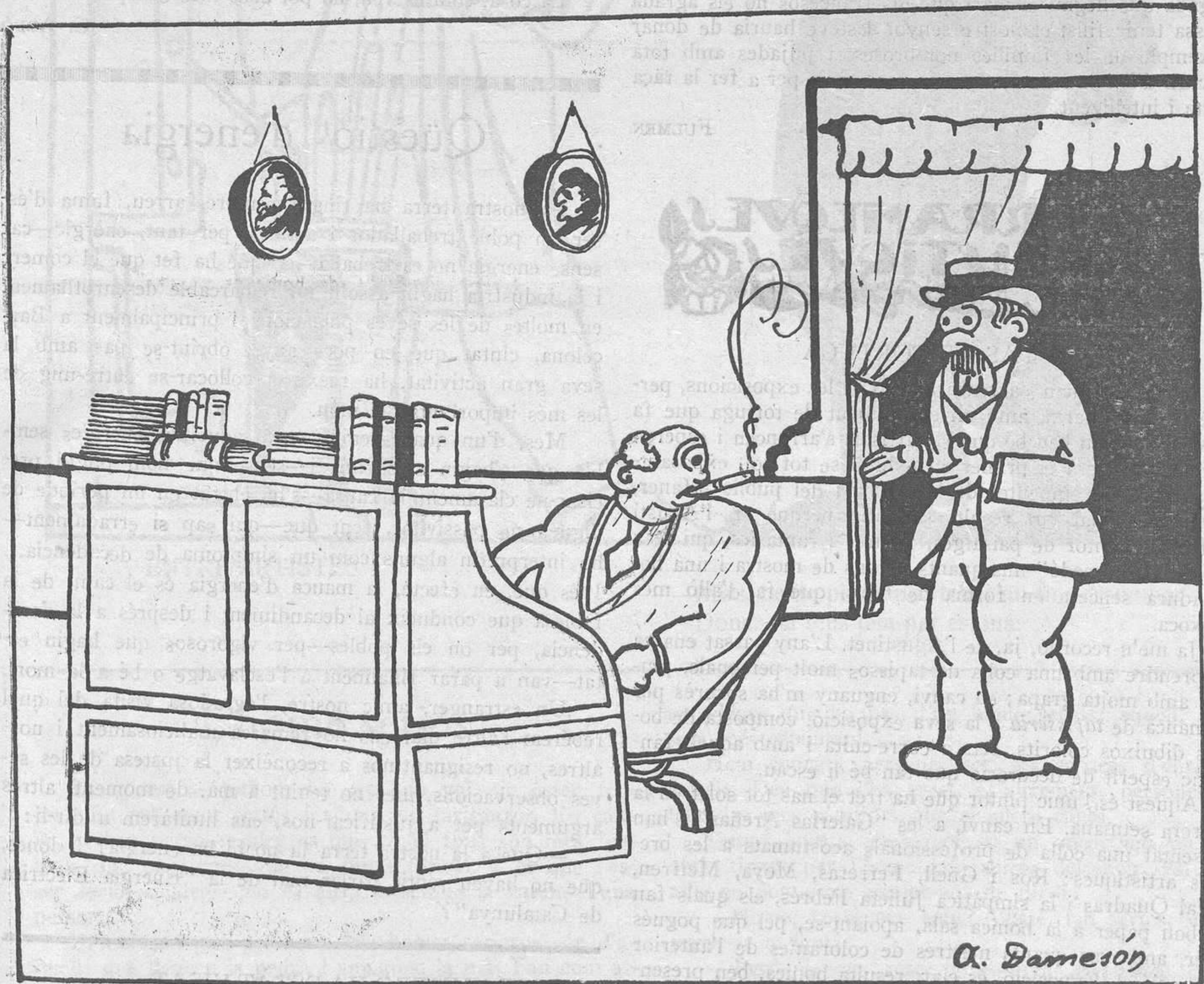
Hi ha crisi de fills a França, i n'hi ha en molts altres pobles. Una de les tendències de la nostra època és la de la minva de fills. Les estadístiques ho proven d'una manera convincent. Quasi a tot arreu, el tant per cent de les naixences baixa. Però és just de dir que aquest mal presenta a França la seva màxima gravetat. La població francesa es troba estacionada, i si no fos la considerable immigració estrangera, encara es veuria més el forat. En el cas de França, el perill és més gros perquè al costat d'una natalitat baixa hi ha una mortalitat alta. Mentre Itàlia augmenta la seva població a raó de mig milió d'habitants per any, França no es mou dels quaranta milions. Això vol dir que d'ací a cinquanta anys, si les coses no canvien,

França seguirà tenint quaranta milions d'habitants, i Itàlia en tindrà seixanta cinc. Si es fa la comparació entre França i Alemanya, els francesos queden encara en una situació més desfavorable.

Succeeix, però, que la minva de la natalitat és general, i així el marge de naixences que la majoria dels altres pobles europeus presenten sobre França, anirà reduint-se. L'accentuació del desnivell serà més lenta. De totes maneres, constituirà per als francesos una amenaça en tots els ordres de la vida material i espiritual.

"I doncs?, dirà el senyor Esteve. Veig que em doneu la raó". No, estimat senyor Esteve, no us la donem, perquè no us la podem donar. En la comprovació dels fets de l'estadística podem coincidir, perquè és cosa de números i vós sabeu comptar, coneixeu tan bé com nosaltres les regles de l'aritmètica. En allò que no teniu raó, és a atribuir la minva de la natalitat francesa a motius d'ordre religiós i polític. I és que vós sou d'aquells que encara no s'han adonat d'una cosa que ens toca molt d'aprop a nosaltres catalans: i és que en aquest ram de la crisi de fills, Catalunya està, si fa o no fa, en la mateixa situació de França. Es que vós, tan amatent a comentar les estadístiques franceses, ignoreu les estadístiques catalanes?

L'escola laica és acusada d'una pila de crims en els quals no té cap culpa. Els homes de dreta poden conside-

—I, per què s'ha fet escriptor, vostè?

—Molt senzill. Per a aprofitar una botella de tinta que em vaig trobar.

Cuentos de la vora del foc

Per Frederic Soler (Pitarra)

Ptes. 2

rar-la tan dolenta i nefanda com vulguin. Però han de tenir el respecte de la veritat. Si l'escola laica té la culpa de la baixa natalitat francesa, a què donarem la culpa de la baixa natalitat catalana? A casa nostra les escoles laiques o neutres són raríssimes. La quasi totalitat dels nostres infants reben una instrucció religiosa i molts d'ells una educació marcadíssimament religiosa. I, tanmateix, quan els petits es fan grans, tenen la mateixa poca pressa que els francesos a casar-se, i si es casen sembla que posin comptador a la producció de fills.

Nosaltres no som partidaris del neo-malthusianisme. Creiem que aquest té, tant per als individus, com per a les famílies, com per als pobles, un nombre de perills que sobrepassen les seves possibles avantatges. Si parlem d'aquest problema és perquè creiem que els catalans ens n'hem de preocupar. Però la primera cosa que cal per a combatre un mal, és saber les seves causes. I si la gent comença a esgarriar-se amb la suposició que la causa radica en la tebior religiosa o en la pèrdua de les creences, es caurà des de bon començament en una desorientació que farà malaguanyats els esforços per a guarir el mal.

La crisi de fills té causes generals que depenen de l'èssència mateixa de la vida moderna i contra les quals no es pot fer gaire cosa. Però té també altres causes d'ordre personal i familiar que poden corregir-se i superar-se sempre que es vulgui. En lloc de dir "pobre França!" cada vegada que llegim el diari que als francesos no els agrada inassa tenir fills, el nostre senyor Esteve hauria de donar l'exemple de les famílies nombroses, i pujades amb tota la cura d'ànima i de cos que és necessària per a fer la raça iorta i intelligent.

FULMEN

A PAS DE TORTUGA

No sé pas quan s'arrencarà això de les exposicions, perquè per ara marxa amb un ensopiment de tortuga que fa feredat; es veu ben bé que els artistes s'arroncen i esperen a veure qui serà el primer en exhibir-se tot sol, exposant-se a rebre les empentes de la crítica i del públic tafaner, motiu pel qual em resulti simpàtic perquè si, l'Agustí Ferré, un pintor de paisatges, figures i fantasies, qui té a la "Sala Malmedé" uns quants botons de mostra i una botonadura sencera en forma de tapís, que fa d'allò més patxoca.

Ja me'n recordo, ja, de l'Agustinet. L'any passat ens va sorprendre amb una colla de tapissos molt personals, pintats amb molta grapa; en canvi, enguany m'ha sorprès per la manca de *tapiserie* a la seva exposició, composta de bonics dibuixos colorits, fets a corre-cuita i amb aquell fantàstic esperit de decoració que tan bé li escau.

Aquest és l'únic pintor que ha tret el nas tot solet en la darrera setmana. En canvi, a les "Galerías Areñas" s'han presentat una colla de professionals acostumats a les bregues artístiques: Ros i Güell, Ferreras, Moya, Meifren, Vidal Quadras i la simpàtica Julieta Febrés, els quals fan un bon paper a la bonica sala, apoiant-se, pel que pogués ésser, amb uns quants mestres de coloraines de l'anterior generació. L'Exposició, és clar, resulta bonica, ben presentadeta i molt interessant.

A les "Galerías Layetanas" es paga un petit tribut al

bon record d'un pintor que tingué els seus dies de glòria, en Codina Langlin, autor de la gran composició que decora la cúpula de la Mercè. Un grapat d'aquarelles i un exquisit nu de dona a l'oli, ens diuen que en Codina Langlin era dels de la colla dels Rigal, Fortuny, Martí i Alsina, Casanovas Estorac, Lloveras, etc., és a dir, dels mestres de la forma que ara poden comptar-se amb comptagotes.

Molt ben fet trobem el recordar-se dels morts, encara que sigui abans de Tots Sants.

En Marià Burgués posa una nota d'alegria a aquesta xerrameca ensopida, amb els seus estudis originals de ceràmica virolada, d'un bell caient català; és un terrissaire refinat que em sembla que farà forrolla, perquè sap el que porta entre mans.

Altres novetats:

Davant de les "Layetanas" s'ha obert una botiga amb parades d'art xinès antic i modern, en les quals s'hi veuen peces ben boniques, i a la casa "Uralita", del Passeig de Gràcia, una rica exposició d'argenteria d'en Jordi Jensen, orfebre del rei de Suècia, quines creacions són cercades per les persones de bon gust i de pessetes i admirades només pels que tenim solament la primera condició.

Per últim, a la "Sala Parés", els hereus de D. Pepe Estruch, gran col·leccionador d'obres d'art, han obert una fira de retaules i quadros antics, entre els quals abunden els d'escola catalana de bona mena.

La cosa, com es veu, no pot anar més ensopida.

C. ARBÓ

Qüestió d'energia

La nostra terra ha tingut sempre, arreu, fama d'ésser un poble treballador i actiu i, per tant, enèrgic—car sense energia no es treballa—ço que ha fet que el comerç i la indústria hagin assolit un remarcable desenrotllament en moltes de les seves poblacions i principalment a Barcelona, ciutat que en pocs anys, obrint-se pas amb la seva gran activitat, ha reexit a col·locar-se entre-mig de les més importants del món.

Mes, d'un quant temps ençà, aqueixes energies sembla que s'hagin esmortuït i—sense que hom pugui precisar-ne clarament la causa—s'ha entrat en un període de diguem-ne passivitat, fent que—qui sap si erradament—ho interpretin alguns com un símptoma de decadència... I és que, en efecte, la manca d'energia és el camí de la feblesa que condueix al decandiment i després a la decadència, per on els pobles—per vigorosos que hagin estat—van a parar finalment a l'esclavatge o bé a la mort.

Un estranger, amic nostre, l'agradosa visita del qual rebérem l'altre dia, ens ho remarcà maliciosament i nosaltres, no resignant-nos a reconèixer la justesa de les seves observacions, mes no tenint a mà, de moment, altres arguments per a justificar-nos, ens limitarem a dir-li:

—Que a la nostra terra ja no hi ha energia? I doncs, que no heu sentit parlar mai de la "Energia Elèctrica de Catalunya"?

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

DON JUAN TENORIO

Drama fantástico, por Don José Zorrilla

Pesetas 1'50

ENTRE ARTISTES

—Mira, he de pintar una tela i no tinc assumpte
 —Doncs, ja tens tela per estona.

L'home seriós

Ésser seriós—tothom ho sap—no vol dir ésser formal. Es pot ésser seriós i alhora un tarit-tarot. En canvi, hi han persones alegres que en el fons són més formals que un jutge—que un jutge formal. I és que l'ésser seriós o alegre no és altra cosa que la careta d'una persona.

El noranta nou per cent dels homes seriosos són d'aquells que llencen la pedra i amaguen la mà. Fan com alguns capellans d'aquells que prediquen moralitat. Hom pot fiar-se'n cent mil vegades més d'un home de caràc-

ter alegre que no pas d'un home seriós; aquell, sempre serà més espontani.

Hem conegut persones serioses capaces d'enredar el mateix Déu que l'ha creat, i, al·tremet, persones eixelebrades més càndides que el sucre candi.

Temps enrera, trobarem en un *music-hall* un nostre amic tingut per l'home més seriós del món. En veure'l allí, no poguérem passar-nos de dir-li:

—Home, vostè per aquí? Vostè, tan seriós, ve a divertir-se a aquí?

—Perdoni—ens respongué—m'hi diverteixo com els altres... Es a dir, com els altres no. Jo m'hi diverteixo seriosament.

La setmana que ve número extraordinari de

La Campana de Gràcia

dedicat a la festa dels morts

EL TRANSIT PER LA RAMBLA

Una manera accidentada d'atravessar la Rambla a peu, amb correcció i poques empentes, no passareu.

TEATRES

ROMEA

Després de l'èxit de *Seny i amor amo i senyor*, de l'Artís, no hi ha cap novetat de què parlar. Millor. Quan les comèdies s'aguanten al cartell és senyal de què la cosa va bé. Així desitgem que vagi durant tota la temporada.

Llastimosament, s'anuncia per a en breu l'estrena d'una comèdia d'en Folch i Torres, capità general dels "Pomells de Joventut"—sortosament retirats—i Shakespeare del teatre "Romea". Això no ens fa cap mena de gràcia, la veritat. Creiem que el teatre català no té res que veure amb el desgraciat i prolífic senyor Folch i Torres.

Ens convenen més comèdies com la de l'Artís, que és una comèdia de debò, amb dignitat i amb cara i ulls, com han d'ésser les comèdies d'un teatre de debò. Les del senyor Folch i Torres, capità general del "Pomells de Joventut", són comèdies de teatre de titelles.

El senyor Canals, que és un gran empresari, i el senyor Montero, que és un gran actor i un gran director, hi han de tenir molt compte amb aquesta mena de comèdies, si és que de debò estimen el teatre català. Allò—allò és *La Ventafocs*, *La Xinella preciosa*, *Blaiet vailet*, etc., etc.—no és teatre català: és teatre ximple.

APOLO

An aquest teatre, després de l'èxit obtingut per en Lluís Capdevila amb *Les flors de la guillotina*—obra que ens atrevim a posar entre el bo i millor del teatre català, s'ha estrenat

una comèdia d'un jove, d'un novell: en Valentí Castanys.

Aquesta comèdia és *El comte Mitjacana*. Naturalment, s'observen en ella els defectes propis de tota obra d'un autor jove: lentitud en les escenes, languidesa en el diàleg, desdibuixament en els tipus, poca picardia en el conflicte—que podria adquirir proporcions enormes i no passa d'ésser una anècdota vulgaríssima, etc. Però, malgrat això, podem assegurar—després d'haver vist *El comte Mitjacana*—que en Valentí Castanys hi ha un bon dramaturg... encara que sigui en embrió. I això, tractant-se de l'obra d'un jove, ja és molt assegurar.

TIVOLI

María Sol, l'última obra del mestre Guerrero, ha fracassat, no és cert? Aquesta, almenys, és l'opinió del públic. I el públic és qui mana. Mana en segons quina mena d'obres. En segons quines altres, no. Mana, per a la seva opinió, en totes aquelles obres que estiguin al seu nivell mental. No manarà en una obra de Ibsen, de Hauptmann, de Kaiser, de Wedekind, de Lenormand, de Vildrac. Hi ha que distingir.

Nosaltres, francament, sincerament sigui dit, no ens expliquem el fracàs del mestre Guerrero amb la seva partitura de *María Sol*. *María Sol* no és inferior a *La Alsaciana*, a *La Montería*, a *Los Gavilanes*. Potser—sense potser—és superior. Ademés, el públic ha sigut qui ha donat la norma al mestre Guerrero. El mestre Guerrero no ha sigut més que un esclau del públic. El públic ha volgut música fàcil—massa fàcil—, lleugera, sense cap importància instrumental ni melòdica? Doncs, el mestre Guerrero, després d'haver provat amb *La Alsaciana* ha servit al públic aquesta mena de música. Per què, doncs, protesta el públic? Es que després d'haver indicat al mestre

LA SETMANA QUE VE COMPREU

LA CAMPANA DE GRACIA

VA DEDICAT A LA FESTA DELS MORTS

24 planes

EL TRANSIT PER LA RAMBLA

Per a passar, una tombarella és el millor que pots trobar, i si no et trenques cap costella has de passar!

Guerrero amb els seus aplaudiments, que preferia una música frívola, banal, a cap altra, esperava una partitura com la del **Intermezzo**, de Straus, o la de **Marcufb**, de Rabaud, o la d'**Els Mestres Cantaires**, de Wagner? No hi ha dret, senyors! A cadascú el seu. Hi ha que saber situar-se.

Del que sí s'ha de protestar és del llibre. Quan s'escriu un llibre d'ambient històric—l'acció de **María Sol** es juga a Flandes, durant la dominació espanyola—, el que menys es pot demanar a l'autor és que sàpiga història. I el senyor Ramos Martín—Josep, no val a confondre, que el seu germà Antoni ho fa un xic millor—, ni sap història, ni sap... escriure. I consti que ens dol manifestar-ho. Però no ens queda altre remei. En el llibre de **María Sol** no hi ha ambient, no hi ha emoció, no hi ha caràcter, no hi ha gràcia, no hi ha res del que hi ha d'haver en un llibre de sarçuela que vulgui ésser tan sols discret i correcte. Aquella pobra gent del segle XVII parla com els madrilenys dels barris baixos d'avui: o bé d'una manera emfàtica i falsa, o bé d'una manera xulesca i tavernària. I això, senyor Ramos Martín (J.), s'ha de tenir en compte quan s'escriu un llibre d'ambient històric, com ho han tingut en compte gent que no són precisament grans literats—per exemple, en **Lluís Pascual Frutos**, en **Romero** i en **Fernández Shaw**, en **Fernández Ardavin**, en **Tellaeché**, etc.—, però que tenen sentit comú. El sentit comú, senyor Ramos Martín (J.), que no és una gran cosa, és, també, el menys que es pot exigir d'un autor que es decideix a escriure per al públic. Potser el llibre del

senyor Ramos Martín (J.), sigui una de les causes del fracàs de l'obra, ja que el llibre d'una sarçuela—encara que generalment es cregui el contrari—també té importància.

COLISEUM

Tercer Concert de l'Orquestra Pau Casals

Diguem, abans que res, que sigué un èxit, un gran èxit, aquest tercer concert de l'orquestra que amb tant encert i entusiasme dirigeix el nostre magnífic Pau Casals. Diem magnífic, i no és que—com en altres ocasions, en masses, potser—prodiguem l'elogi. Per a un artista com en Pau Casals la nostra ploma no té prou elogis, ja que se'ls mereix tots... i alguns més. La seva obra—arrecona la seva ànima, que és el "violoncello", per a donar-se a la divulgació de l'art sublim per excel·lència, deixant el virtualisme tan fàcil a l'èxit de galeria—mereix els nostres aplaudiments més fervorosos.

En aquest tercer concert en Pau Casals ens oferia les obres de dos joves músics catalans, dignes també de tota lloança, de tota victòria: una **Farandola**, del mestre Obradors, l'autor de **Los Mosqueteros del Rey**—obra que no comprenem com no es representa, després de l'èxit esclatant de la seva estrena—, de **La maja de los lunares**, de S. M. el Dólar, de tantes altres comèdies líriques, que han corregut triomfalment els escenaris d'Espanya i de l'estranger, i **Los ojos verdes**, del mestre Joa-

NITS DE LLUNA

Per Frederic Soler (Pitarra)

PTES. 2'50

quim Zamacois, un dels músics joves més interessants, més forts, més dignes, d'estudi.

L'obra de l'Obradors és—ens atrevim a dir, sense por d'equivocar-nos—un homenatge a Bizet, l'autor de *L'Arlesiana*, òpera molt superior a la popularíssima *Carmen*, del mateix autor. Ja ho avisa, honradament, dignament, l'Obradors, en el sotítol: *D'après Bizet*. I en aquest temps que es roba sense cap mena de vergonya, això és molt d'agrair.

En aquesta obra de concert, l'Obradors demostra el talent que té en trobar una melodia elegant, plena, càlida i en instrumentar-la de mà mestra, no com fan molts altres, quals línies melòdiques es perden, confonent-se, en una instrumentació pobra i deficient.

El poema simfònic d'en Zamacois, inspirat en un conte de Becquer, també és digne de tots els nostres aplaudiments, de tots els nostres elogis. Músics d'un tan alt valor com en Zamacois, no en surten cada dia. Per això ens havem de complaure en saludar-lo amb tota reverència i tota devoció.

BOB

Sentències

El cas recent per les sentències dictades contra els revoltosos de l'abril darrer a Portugal, no és pas un cas vulgar, sinó més aviat una excepció.

El govern ha destituït a dos generals dels seus respectius càrrecs i que actuaven l'un de fiscal i l'altre de president en el Consell de Guerra format suara per a jutjar a aquells homes que es revoltaren en senyal de protesta contra l'incompliment—a llur pensar—de les seves idees per part del govern.

Aquesta destitució ha obeït a l'absolució per part del Consell, per als processats. El govern sabia les seves raons, però els destituïts també devien saber la raó dels processats i per això no volgueren condemnar, com desitjava el govern.

El govern de Portugal no va pas destituir-los per incompliment del seu deure, sinó que el Consell no sentencià al seu gust.

De sentències com aquestes se'n troben poques, són tan reduïdes, que fins poden qualificar-se d'excepcionals, tant si els fets són de caràcter polític-social, com francament particular, el jutge condemna als delinqüents regint-se en el Codi i no amb els fets on pot resultar una sentència de greu responsabilitat moral enfront de la qüestió. Per això l'excepcionalitat d'aquests jutges que deixaren el Codi de recó per dictaminar la sentència i que jutjaren als processats baix la seva consciència i no la del Codi, el govern ha destituït a aquests homes exemplars que obraren sots la raó i no sots la força.

El Codi ensenya a condemnar als homes, i aquests, no comprenent-lo, condemnen. El Codi, enlloc d'ensenyar a perdonar, amb tota rigidesa, condemna.

El Consell de Guerra suara destituït a Portugal, fou desfet pel govern perquè aquell havia corregit l'errada dels homes que compongueren el Codi. Aquell Consell comprenia que, de seguir tal com marcava el Codi, enlloc d'apaiagar aquells ànims revolucionaris sots els pes d'una condemna, exasperarien més aquelles guspises de rebellió germinades a la pensa d'aquells homes, i enlloc de castigar les idees, castigarien a uns homes. Per això, enlloc de condemnar-los amb una sentència basada amb l'estricticitat del Codi, els absolgueren totalment, deixant a aquests amb la seva inutilitat en el fet, perquè el comprenien.

Per a fer judici i aplicar la sentència, cal primer conèixer el Codi i després la qüestió.

La sentència més bella i la més justa de totes, és aquesta que han emprat els del Consell de Lisboa, i que per la seva exemplaritat el govern ha destituït.

La millor sentència i la menys emprada és el... perdó!

L'ONCLE MATIES

Misèria

Les dues de la nit; hivern fred i sec. En el cel fosc i clapat es marca una silueta trencada: és el campanar de l'església de Sant Pau, mig enrunat, amb les seves pedres vellíssimes, tancat dins un mur de maons que volta l'església, pintat de blanc, el mur de la qual forma una ratlla lluent en la fosquedat; els pocs llums que al fi del carrer de Sant Pau hi han, quasi tots s'han apagat.

El cafè ample, resta tancat amb ses portes de cristalls que el fred fa entelar; la gent se n'és anada quasi tota, i només a voltes espaioses i parades aclaparants se sent el to d'una pianola de música trencada i vincladissa.

Més enllà al Paralel, ja no s'hi veu cap llum tampoc i les persones escasses van depressa; de lluny en lluny un tramvia passa rabent per allà baix com apressat per anar a dormir.

Un fanal d'una cantonada dibuixa a terra ses ratlles en tons grocs.

L'empedrat està completament net pel vent de la tarda, i les juntures dels adoquins formen un reixat de ratlles com de finestra de presó.

A una cantonada, fosca com les altres, un cos s'hi veia: el d'un cec que com tants d'altres demanava almoïna; estava agenollat a l'acera amb els braços estesos; son rostre, malgrat l'ombra del carrer, es copsava dolorós i resignat; talment era una llaga incurable; la fondària dels ulls sens vida, les galtes, boca i nas fins a les orelles eren cicatrius horribles que desfiguraven completament aquella cara; potser tindria cinquanta anys i es veia impossibilitat de treballar.

Nosaltres l'havíem conegut aquell cec; era un obrer com tants. Treballava a unes canteres d'extraradi... un jorn explotà la dinamita. Els Tribunals li concediren una indemnització irrisòria, i finida la quantitat, aquell home caigué a la misèria i començaren, espantosos, aquells dies sense llum, llargs, iguals...

Cada nit aquell cec demanava almoïna a la cantonada del carrer de Sant Pau, mostrant cap enlaire aquell signe d'home honrat que, malgrat la gent que allí passava, mirava amb repugnància...

Aquella nit el rostre de l'home tenia un caire més dolorós: era l'hivern; la gent transitava poc pels carrers, i encara depressa, abrigada, quasi amb els ulls tapats... altres passaven en taxi, brunzent, ràpid...

Es sentí una veu rogallosa, ronca, trencada; d'una taverna del carrer sortí un home... un ésser brut, fastigós, amb l'americana penjada a l'esquena a despit del temps, i reia, cantava fort; son rostre vermell mostrava uns ulls brillants i ardents; caminava a batzegades i trontollant, apoiant-se a les parets...

Poc a poc arribà a la cantonada: es parà indecís i mirà tots cantons. Veu al cec que amb el rostre fosc, demanava almoïna...

La setmana que ve compreu

La Campana de Gràcia

Va dedicat a la festa dels morts

30 CTS.

—Au..., gaudul! Tu tan tranquil, eh?... i nosaltres treballant i matant-nos... Apa, lladre, treballa, bèstia!...

I acostant-se, l'embriac, al cec, li donà una cossa que fou nou afront per aquell màrtir de la societat...

El fred gela; del cel comencen a caure glops blancs, que més pietosos cobreixen el cos estirat del pobre cec...

Al lluny, la veu bronca encara canta...

EMEBE ZETA

: * * * * *

Guspira

La llàgrima és l'esclat d'un sentiment que no es pot descobrir sempre que es vol; però, aquesta que a tu et cau és eloqüent i em descobreix ton mal, clar com el Sol...

No dubtis del meu cor, que està lligat amb tu com una rosa en el roser, aquest immens roser de voluntat que creix dintre el teu pit per al meu sér!

VÍCTOR CANIGÓ

* * * * *

Salut i Força

FUTBOL

Ja ha començat l'efervescència futbolística; no en vogueu més de rebombori.

Es clar com que tant dejuni fa agafar una mica de gana, va resultar que el diumenge passat tots els equips anessin afamats de "goals" i la "pluja" fou tan forta que entre els partits de la Copa Catalunya i els de Campionat de Catalunya, del Grup B, només se n'entraren que 51!

Res, una "tontería".

Així com en segons quines manifestacions s'aplica allò de la "jornada", en aquest cas s'hi escauria també allò de "la jornada del goals", perquè cregueu que s'ha batut el record d'una manera formidable.

També hi van haver un sens fi de raons; no es va batre el record en aquest sentit, però Déu-n'hi-doret!

Per demà s'anuncien un sèrie d'encontres que també en cal pronosticar una cosa semblant.

Per la Copa de Catalunya jugaran: el "Sabadell" i el "Gràcia", al camp del "Terrassa"; l'"Europa" i l'"Espanyol", al camp del "Sans" i el "Terrassa" i el "Martinenc" al camp del "Gràcia".

Veieu si no tenim raó de pronosticar una segona part del diumenge passat; ara que no sabem si les expulsions de jugadors seran la nota del dia. Si hagués d'ésser així, tan ens faria si un petit ruixadet tingués cura de calmar els ànims.

Sobretot evitaria les expulsions i el nombre crescut de "goals", que si no ens volen fer quedar malament els simpàtics equips que demà entraran en lluita, tindran interès de dur a cap.

Ja veurem si tenim o no raó...

MOTORISME

A la fi s'ha pogut reinaugarar l'Autòdrom de Terramar. Sembla mentida, però no ho és; s'ha reinaugarat de fet, a nosaltres en consta.

El temps de diumenge passat fou esplèndid, però nosaltres per si fos o no fos, ja que fins al darrer moment dubtàvem que la reinaugaració fos un fet, ens en anàrem de bon dematinet a la Plaça de Catalunya per veure de quin color era

UN DESPREOCUPAT

Buscant la manera de fer riure.

Cuentos del Avi

Per Frederic Soler (Pitarra)

Ptes. 2

la bandera, i veient que amb tota confiança podíem anar cap a Sitges, marxàrem al Baixador i... ens quedàrem a terra de tanta gent que hi havia.

Es clar que si tant ens hi haguéssim empenyat ens hauríem pogut inquibir encara que hagués estat en un recó del furgó del tren, però com que ens varen prometre formalment que de tot el que a l'Autòdrom passaria ens en farien cinc cèntims, vàrem desistir de passar el calvari i les angúnies de les apretades i anar tots marcits cap a contemplar novament la bandera de la Plaça de Catalunya.

Segons després ens varen dir, boi fent-nos dentetes, la cosa va anar d'allò més bé i l'èxit, tant en les proves com de públic i organització, fou complet.

S'haurà, doncs, esvaït el mal fat que pesava sobre l'Autòdrom? Hi podrem anar amb tota confiança sense por de mullar-nos?

El temps ens ho dirà; quan es celebrin noves proves, pel que pugui ésser, nosaltres ens en assegurarem... i un cop ben segurs, ens ho pensarem... i un cop pensat, veurem quina serà la decisió.

Res, home previngut...

TEIXI

Els arquitectes del nou Estat

Un conjunt de projectes estan a punt d'ésser presentats al Parlament d'Itàlia pel Govern de Mussolini. Tenint en compte la composició d'aquest Parlament, pot donar-se per cosa segura que els projectes seran aprovats després d'una discussió no gaire llarga. Es diu ja que hauran d'estar llestos per a primer d'any. Això vol dir que en un parell de mesos els diputats i els senadors italians hauran de donar llur aprovació a un munt de projectes, que vénen a construir gairebé de cap i de nou l'Estat italià. Els admiradors de la premsa, hauran de reconèixer que Mussolini bat el record de la velocitat. En un Parlament normal, cada

un d'aquests projectes necessitaria alguns mesos. Probablement, el temps que tindrà el Parlament d'Itàlia per a aprovar aquests projectes importantíssims serà d'una setmana.

I és que dins l'Estat feixista el Parlament no té altra feina sinó donar la seva conformitat solemne a allò que el Govern hagi resolt. La principal característica de l'Estat nou, tal com el projecten els arquitectes polítics del Feix, és la preponderància del Poder executiu, el qual posa en situació subordinada el Poder legislatiu i absorbeix l'anomenat Poder moderador.

En aquestes condicions, l'estructura del Parlament i de les corporacions locals té una importància secundària. Si tots els organismes estatals i totes les institucions públiques han de quedar sota l'imperi del Govern, tan-se-val que estiguin formades d'una manera com d'una altra, pel vot individual o pel vot corporatiu, per elecció o per designació reial. El Parlament es converteix d'aquesta manera en una institució decorativa, en un escenari per llegir els projectes del Govern i per pronunciar discursos els ministres.

Feta aquesta reserva, que és realment substancial, és interessant de fer notar que Mussolini, en establir els plans definitius de l'estat nou, s'ha apartat de la proposta que havia fet la Comissió dels Divuit. Els individus d'aquesta Comissió, als quals la Premsa oposicionista italiana anomena, amb una mica d'ironia, *els Solons*, hauran fet un paper poc lluït. Després de passar una pila de temps en estudis i discussions, en ponències i subponències, ve Mussolini i d'un cop de colze traboca tot el que havien fet. Enlloc de la Cambra de diputats formada per una meitat de diputats corporatius i per una altra meitat d'elegits per sufragi universal, Mussolini estableix una Cambra constituïda tal com està ara, amb tots els diputats electius. Ja sabem, però, que el sistema electoral establert avui a Itàlia està fet exprés per a donar artificialment una fortíssima majoria al Govern. També, respecte al Senat, ha estat modificada la primitiva proposta solònica. La Comissió dels Divuit proposava que el Senat fos de nomenament reial; ara Mussolini hi posa la representació corporativa, tot respectant els actuals senadors.

Pel que toca l'administració local, els projectes del Govern de Roma són decisivament centralitzadors. Les províncies i els Municipis queden dins el puny del Govern, i encara s'introdueix també en els organismes provincials i municipals la representació corporativa, parcial per ara, i total més endavant, si la cosa sembla oportuna al Govern.

Els drets polítics reben un altre cop. Diverses lleis repressives van dirigides contra l'oposició. Els que pertanyin a agrupacions desavingudes amb l'organització de l'Estat feixista, no seran elegibles per a les corporacions locals. Els italians que diguin mal del règim feixista a l'estranger perdran la ciutadania italiana i perdran a més els béns que tinguin a Itàlia.

Tot això, que al primer cop d'ull pot semblar estrany i exagerat, té una explicació molt lògica. Aquesta explicació és la següent: segons la doctrina feixista, el Feix no és un partit; és la pàtria mateixa, és la nació. Per tant, tot allò que no sigui del Feix no és nacional ni patriòtic, i tot allò que vagi contra el Feix va contra la pàtria i contra la nació. Heu-vos aquí l'aplicació al camp polític de les idees d'intolerància religiosa. Allò que els inquisidors feien en nom de Déu, els feixistes ho fan en nom de l'Estat feixista. Per això l'Estat nou de Mussolini és, pel seu esperit, una cosa terriblement vella, prou coneguda ja en la història i fins en la prehistòria.

A. R. V.

ELS DEL VODEVIL

Els herois de "El senyor de les cinc en punt: Alfonso, Arteaga, Santpere i Visita López.

Gramàtica elemental de la Llengua Catalana

Per A. Rovira i Virgili

PTES. 5

LA BOTA Y LA ESPARDENYA.

FÁBULA.

En un camí y fent un sol, que hauria obert una penya, hi havia una espadrenya y una bota de xarol.

La espadrenya, son trèst fat, plorava allí vergonyosa, pero la bota, orgullosa, semblava un noble arruinat.

Tota torta del taló y 'ls tirants portant ab gracia.... semblava que en sa desgracia se veyá sa posició.

Y apartantse aquets tirants com un pianista la grenya, així insultá á la espadrenya, segons van dir uns caminants:

— ¡Ves abont vá aixó aquesta aquí, ab aquest lligamot blau, prop meu, qu' he anat ab un Patu á la professó del Pi.

— Te creus pot ser que só jo lo mateix que una sabata, que per fi l' amo la mata posantsela á retalló?

Lo mèu, que es tant tarot, m' ha llansat per maia estrellá; mes si bé só bota vella, no seré may salutat;

Y per si no ho sap algú y me veu aquí aprop tét, sápigá, que es lo fat meu y que sóch millor que tu.

Deya aixó quant de repent se sent— ¡ lladres! — Dos que fuján, per lo camí per hont puján, y dos mes delírs, corrent.

Lo qui duya espadrenyotas lleugé, escapa com un gat; mes se deixa anar causat y agalan al que du botas.

Proba aixó, lector amich, y no ho duplts ni un moment, que sempre es mes convenient lo útil, que lo bonich.

LO PADRI DE CONFIRMAR.

No es cert alló de que en va se 'ns habia posat la mà á la boca. Encara que per pocs funcions lo tragich Rossi y la tragica Santoni vindrán al Liceo. Mes val poch que res. Calteze funcions y Deu nos né dó.

Sabem que l' aplaudiu autor de Tal farás tal trobarús, está posant fi á un drama de costums en quatre actes. Lo nom de l' obra no 'l podrém dir perquè encara no está batejada. Molt nos tindríem de enganyar si aquest drama del senyor Eduart Vidal no fos molt aplaudit.

¿En quin teatro 's representará? Que es belluguan las empresas y ho sabrem.

— No ho diguía á ningú, senyor Sebastia: he trobat la quadratura del cercul.

— ¡Qué diu, home! ¡Expliquis, expliquis!

— Voslé ha fet una fortuna, senyor Marché?

— Mavis, pero li encarrejo 'l secret.

— Jo li prometo.

— S' agafá una tela preparada de forma circular, se porta á casa un pinor y, pagant le que siga, en tota aquella tela li pinta un quadre exactament igual á aquell cercul, y ja está resolt lo gran problema.

EPIGRAMAS.

¡D' aixó se 'n diu ab rahó Shri 'l tret per la culata!

Per donarse tó, en Gil Mata, Parla molt, mes sense tó.

— No fa mes que mal paper l' avaro de D. Anton.

— ¡Qué diu, si á la seva fábrica Ell fa paper superior!

— Deu lo quart, senyor Procurador. Lo men cusi m' envia perquè 'm dignia cóm está la seva causa, que ell no pót venir á Granollers fins lo dia de merca.

— Diguili que l' altra part ha sigut declarada pobre, y que 'l senyor jutje ha manat: NOTIFIGUS.

— Gracias; estiguia ho ab la companyia. Y 'l pagés se n va cap á casa 'l seu cusi.

— ¡Biel! ¡Oh Biel!

— ¡Qué vols?

— He anat á casa 'l teu Procurador.

— ¡Y qué t' ha dit?

— Que l' altra part ha sigut declarada pobre, y que ab aixó 'l senyor jutje ha manat que 'No r' ni figus.

— No li va pas anar tant bé la primera vegada, deya un senyor á un viudo tornat á casar, que hagia tingut ganas de contraure matrimoni altre cop?

— ¡Ell m' anés tant bé ara!

— A té que, segons voste mateix deya...

— Si, pero vaig quedar viudo als vuit mesos.

SÍMILS NAUTICHS.

¿En qué se sembla un barco á un reloxke que vé?

— En que té corda.

¿En qué se sembla un barco foradat per baix á un apotecari?

— En que fa ayguas. ¿En qué se sembla un barco á Molins de Rey?

— En que té pont. ¿En qué se sembla un barco gros á Madamé Poitevin?

— En que té bomba. ¿En qué se semblan los barcos que van á América als que 's moren?

— En que van al altre món. ¿En que van los barcos al escut de Catalunya?

— En que ténen pals.

Sol·lució á las xaradetas del numero anterior.

I. Ro-ma. —II. Te-bas.

Sol·lució al garaflich.

Brams d' ase no puján al cel.

XARADETAS.

I.

Se treu pura la segona. De l' aygua de la primera, Es un nom de home lo tot.

¿A véurer si algú l' ensertia?

II.

Es la primera nom d' home; Es per donas la segona y juntantlas tolas duas, Forman lo nom d' una dona.

ADVERTENCIA ALS DE FORA.

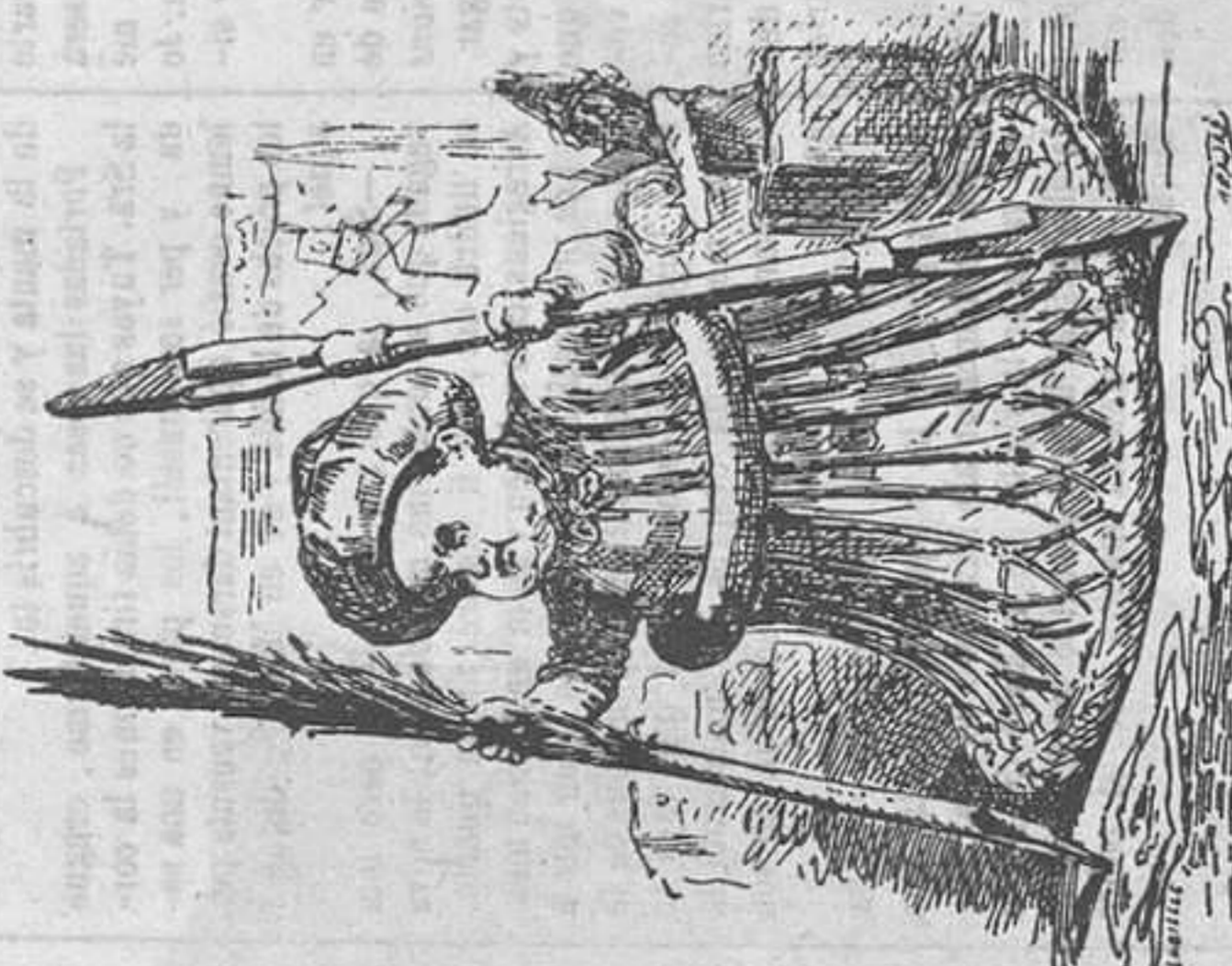
Los senyors suscriptors pel primer trimestre ja deuen saber que desde 'l número 14 ténen de renovar la suscripció, si no volen que 'l Noy no 'ls vagia á véurer, cosa que ell sentiria molt, perquè las criaturas, á lo que s' aficionan. Aquet es lo número 17, y encara hi són á temps.

No estranyian que ara 'l Noy demania quartos, porque té ganas d' anar pels teatros que ara s' obrirán, per parlarne un xiquet.

Lo DIDOT.

PESCAR Á LA ENCESA.

Un naví en lo temps que correm, es molt mes difícil de atrapar que una llebra sense gos. Pregúntinlo sino á aquestas mitj mústigas pensellas de vint y cinch per amunt que l' aguideixen com una col no regada, esperant la vinguda de qui vullia donar terme á sa forçada donsellesa. Prégúntinlo també á las mares que ténen vna ó mes noyas pera colocar, y que no saben cóm ferho pera cumplir lo deutej de trèureselas de casa.

PUNTS DE SUSCRIPCIO.

LIBRERIA ESPANYOLA

I. LOPEZ, EDITOR.

Carrer Ample, 26.

y Rambla del Místi, 20.

BARCELONA

Lo Noy de la Mare se deixará véurer

cada semmana.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ.

Carrer Ample, 26, llibreria.

LO NOY DE LA MARE.

Ellas les hi contarán que lo jovent se trova mes escamat y temerós que gos bastonejat, y que tols los que se trovan en edat de pèndrer estat, encara que á tolas horas ensuman á las ninas la retransa, y van y vénen, fent lo ós per iglesias y teatros, no obstant se retrauben iradiorament al primer ¿quía vive? y entonan ab lo de himne de independència y libertat aquella popular canlarella que acaba dient

Una cosa es festejar, Y 'l casarse es altra cosa.

Per aquet motiu sens doble las interessadas barrinan mes que lo senyor Canons buscant medis pera atrapar als fugitius, y posan mes besch, parany y llassos als infelissos solters, ó viudos (pues també de ell se aconsolan) que no gastan los cassadors furtius contra los ignossenis pobladors dels boscos. Uns hi cauhen y altres no, exaclament com los pardals en la gabiá paradora; mes apesar del éxit desgraciat de alguns casos, no se acobardan las hermosas cassadoras, y molts cops logran eixirne.

Jo ne sé un cas, que pót anar y que serveix de patró per molts altres. Escollim. Velaquí que una vegada era un pare que tenia dos fillas, las volia casar y no tenia... Ara no se pensit que eran fandiillas lo que 's hi faltava... no senyor. Lo que no tenia era un bon cristiá que se volgués casar ab ellas.

Y no deixava de ser estrany, porque la gran sobre-tot-era bonica com una posta de sol y

agradable com un cap de mes. (Se enten per qui trevallá á jornal y cobra per mesadas.) Ves-tia ab molta elegancia, ballava ab perfecció, era instruida y manyosa y.... ¡vamos! no cal ponderarla porque era de lo bo y millor del género. Y ab tot aixó resulta que li sobraván los adoradors, y á tota hora se trobava rodejada de mosqué com si fos tassa de mel, sense que may se presentés un naví ni per remey.

En secret dech dirlioshi que lo verdader motiu de tal retribament consistia en que lo pare, si bé acomodat, era un bon tros repaldani y no volia afuixar la mosca, de modo que quan algú, portat per bons fins, havia aventurat alguna paraula, se havia esquivat mes que depressa al olorar que li darian dona sense mes dot que 'l de 'n Comellas.

A vuy per avuy de aixó tot sol, ningú se 'n acotentia, y de aquí que los dias passavan y no arriava may aquell en que la pobre noya (que se deya Pauleta per mes senyas) se sentís tirar irona avall en la parroquia.

¿Qué farem? ¿qué direm? pensavan los pares cada vetlla al ficarse al lit, pera despatxar aquesta xicola; ¿qué farem? ¿qué direm?... fins que al últim li correngé á la mare un pensament que ni lo mateix dirioni se 'l pensa.

Feya prop de dos anys que la Pauleta tenia rellassons ab en Miquel, rellassons que amenassavan eternisarse si avans no las des-truía un moment de mal humor, seguit de una paraulada, ó la notícia de la falta de dot. Lo dit Miquel fou, pues, la víctima escullida per la senyora Tuyas nom de la mare.

—Com que tu, papa moscas, deya aquesta, vens a bremar en ma vinya y se pensa reirte quan vulguis sense pagar lo har? No serà aixís mentre jo visca, que lo xascó que me han donat los altres no 'i vull sufrir de tu. Jo te pararé la rateta y te faré càrrec dins y sino.... ara ho veuràs.

Del dit al fet, la Sra. Tuyas va posar en planta son projecte, sent lo primer efecte de aquest, no un *espliquis* i *guitas intencions porta*? com hauria fet una persona vulgar, sino la tristíssima notícia que entre singlots y plors se encarregà de donar la noya, de que sos pares se oposaran al casament, que volien de tots modos que acabessin aquelles relacions y que per lo prompte no se venturien mes los dos amants, perquè a ella no la deixarian anar mes à passeig ni li permetrian guanyar ni en torat ni en finestra.

En Miquel se quedà ab un pam de nas al vèure's despendit tan ignominiosament y fora de lloch. Preguntà lo motiu y ella no va saber donarhi cap (se 'n hauria guardat prou de dirli lo verdader); lo altre, casi se va enfadar, jurà que 's venjaria y se 'n anà al deserto.

Tot lo privat es desistat. En Miquel, que avans estimava à la Pauleta, pujà fins à la adoració; se li feu una necessitat lo vèure'la y per conseguinto, passava tot lo dia dant vols en lorn de la *devorada pressó de sa estimada*.

La mare tingué cuidado de que no passessin molts dias sense comunicar-se los dos amants y avans de una semana tingué lo desesparat jove una carta plena de tendresas y juraments de amor, à voltes de certes queixas mal disimuladas contra la tirania dels pares.

—Y 't rabó, pobreta, deya ell, perquè ha de pagar los capritjos de altres; si me estima, ¿quina culpa hi té?—Y en son interior jurava y perjurava que la noya fora seva à despit de tot lo món.

Un dia després de molts que se trobava privat de la presencia de la Pauleta, conseguint *per casualitat* vèure'la en casa de una cosina. Los hi hauria agradat sentir aquella conversa. En Miquel, que tenia puntes de romantich, arribà à proposar un rapto; pero la noya se posà à tremolar y casi tingué un atac de nervis. Exasperat lo minyó li intimà que se decidís per ell ó per sos pares. Y la Pauleta contestà que le estimava molt, molt! pero que avans moriria que desobairtos.

—Procura, contunda, disuadirlos de la opoció que fan à la nostra felicitat; pero si no ho logras.... me moriré!

Aquel cop dramàtic fou lo de grassia por lo enteniment de en Miquel. Se posà furios, frenètic y decidí à fer qualsevol linteria.

Lo endemà deturà al pare per lo carrer y se emportà un no com una casa. Buscà amichs que li parlessin; pero l'olhom se escusava. Al fi se decidí à compromèter à la mare y tantes promesas y juraments li feu que aquesta prometé intercedir.

Aixís passaren tres mesos de mortal angunia durant los quals los dos amants se aliaquien *visiblement*; lo un per los discursos que se-

ria, la altra per por de que no tirsés lo diable de la mania y se desobairtos tot.

Portadas las cosas à aquest terme, cregué la Sra. Tuyas que no debía tirarse mes la corda, y per son consell, los pares en una solenne ocasió, aparentant darse per vençuts per los prechs de la filla y de en Miquel, digné à aquell:

—Siga, ja que tan ho volen, pero tota vegada que se contrarian mos destijos, la noya no tindrà dot, no li donaré ni un quarto. Arreglés com vulguen y no m' en parlian mes. Los preparatius de la boda se feren tots à costas del próxim marit entre plotecons de la Sra. Tuyas y la cara de Platat que feya lo pare; mes lo dia després del matrimoni la va posar de pasqua y se reconcilià ab son gendre.

Aixó ho va saber tot Barcelona y va fer soroll; pero ab tot y aquesta publicitat que podia escarmentar als incautos, la Sra. Tuyas va casar la vigilia de la Mare de Deu à la filla petita, habent pescat lo marit à *la encosa*, de la mateixa manera que al pobre Miquel.

LA RIERA DE 'N MALLA.

En pluja lo cel esclata.
Del cel l'aygua 's precipita
Y esperen una visita
De la Riera de 'n Malla.

Se sent un tró, y altre tró;
Aygua cap avall s'ajunta,
Y la Riera pregunta:

«Valc mes d'una *malla* ó no?
Un pont, que encara m'ajupura,
Me posan, quan no 'm detura
Ni la *malla* d'un guerrero.
Es anjar dir al focch palla,
Posar pontets al meu pas.
D'uns ponts aixís, ni'n fa cas
Lo qui du coxa de *malla*».

De corralje 's torna roja,
Surt de mare la Riera
Y corrent, ab la fal-lera
Que correia una boja.

Lo ferro-carri traspassa,
Brama en brams de furibunda,
En un *Sant y Amen* inunda
De Catalunya la plassa.

Llesta 's tira Rambla avall,
Va à la plassa de Santa Ana,
Per hont li dona la gana
Arrencia com un caball;
Y 's fua tendas en dins,
Y dona feyna allà about entra,
Y à las ratas mal de ventura,
Y mals de cap als veïnins;
Y lo di' allí s'arremanga,
Y 'l hom se desespera,
Y 'l que no 's mulla, s'enfanga.

Després, la Riera sola
Torna à son primer estat
Com aquell qui no ha trencat
May cap olla ni cassola.
Y lo que mes nos contrista,
Que al tornarsen la Riera,
Tot hom, ab veu hastimera,
Li ha de dir: ¡FINS À LA VISTA!
L'ONCLE.

Mentres la riera de la Creu de 'n Malla se desbocava per un cantó de Barcelona, lo torrent de l' Olla feya de las sevas pel Eusanxe y la acequia Condal, veient que se la tenia en menos, esbota en tra devant de la plassa de Sant Agustí vell, introduintse per tolas las casas. ¡Aixó es pendrens massa liberal!

Veishi aquí 's barcelonins s'esent homes al aygua, demanant lo canal de circumvalació. Per ara sembla que lo mes calent es l'ayguera.

Tenim entés que alguns habitants de Barcelona y del Eusanxe volen entallar causa criminal à la riera de la Creu de 'n Malla, Torrent de l' Olla y Acequia Condal, per *allanament de morada* que va tenir lloch lo diluns passat. ¡Beut fe!

La companyia del Teatro Romea donarà alguna funció en lo teatro de Santa Creu. Es dir, tindrà lo Principal per *accessori*.

¿Qué costa molt treball lo trèver aquells enredos del cap del carrer de la Ciutat. Lo desij de que alló 's tregua 's ho fa preguntar porque, sobre tot de nit, que 's va quasi à las foscas, gracies à que tot lo que 's dit à la empresa del gas per una orella li entra y per l'altra li surt, 's hi donan unas ensopegadas, que 's que ténen ulls de poll venben las estrelles per nivul que estigua.

Un quiniotich austríach ha sapigut trobar lo medi per tencar xispas electricas dintre de botas de cristall, que deixan mort instantàniament al home que tocan, per poch que sigui.

Entre unas y altres invencions, aviat serà necessari inventar homens per pogner ser morts; sino, las armas prompte no podran cumplir ab lo seu objeete per falta de personas à qui pugnan matar, y fins que las pugnan enjugar.

—Com se pò saber si avuy plourà ó no?
—Es molt senzill: s' espera fins demà y ho sabrà sens cap classe de duple.

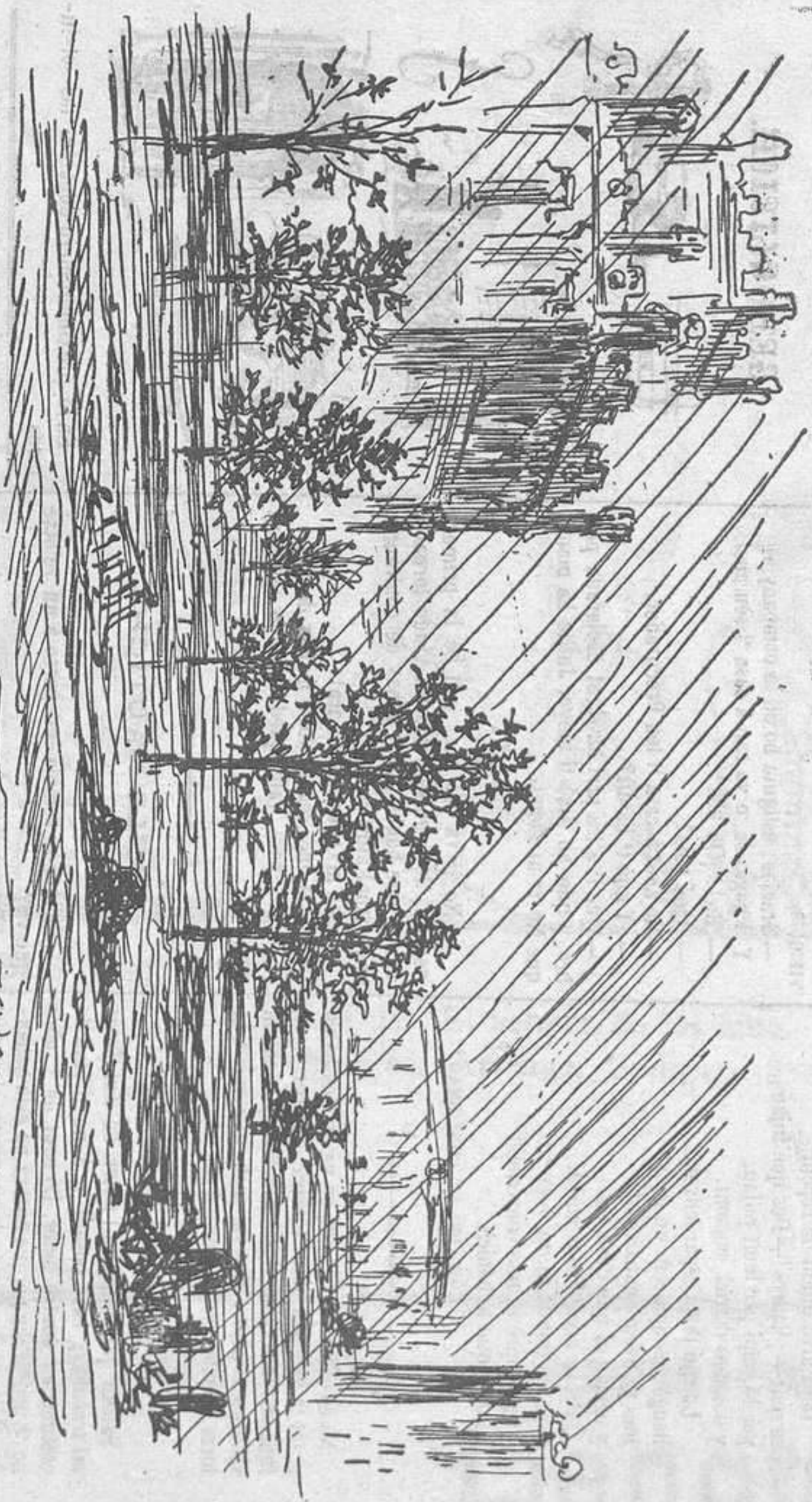
LAS PLUJAS (per T. Padró.)

—Aixó es ganxa, Margarida!
—Per que prenent banys de camus de franc? —Perque las botinas y sabats no 's podran tenir de riuers!

—Los que me dinnen que soch un gal vell, si ara 'm vegegian se convenceran que no ho soch y que ¡Dien dona banas à qui no té carxals ¡Gats! gats!

Los propietaris de la plassa de Catalunya, compremen que per poch la seva propietat se 's ne va en aygua.

PROFESSIONS D'ARA

La de competidor d'en Fleta.

Les cent millors poesies de la llengua catalana
Triades per Moline i Brasés

Ptes. 2

Es els amos forners volien fer una obra de caritat augmentant el preu del pa, allegant que els preus de farines, els transports... els acarreigs... les mans d'obra... i moltes centes coses més s'han apujat...

Perè els obrers, amb un manifest clar i dient del pa, "pa", i del vi, "vi", han fet veure a la Junta de Subsistències que era un crim el que volien fer aquests senyors, que molts eren pelats i ara, en poc temps, són tan peluts, que s'han fet torretes a Horta, Guinardó, Verdún, i han comprat formosos autos.

Es pot ésser forner, però no acabar de "varitar-nos" més la vida. I això que mengem porqueria, perquè és veritable porqueria, i ens arrenquin la pell...

**

—Què hi fan aquí?—preguntava un pobre home que feia sis anys que no havia passat per la Plaça Monumental de Catalunya.

—Doncs, miri, el castell dels tres dragons—contestà l'altre.

—Però, on són les bèsties?—replicà el primer, cercant la "dragonada".

—Ai, fill meu... Només surten com els cargols: en dies de pluja.

**

A Sant Andreu de Colomar—això de Palomar l'Institut hi tindria que dir quelcom—, enguany es publica per la Festa Major un "Almanac".

El text, escrit, no per "cèbetes" ni genis d'estar per casa, és valuat per un recull de treballs on hi han les firmes de l'Iglesias, Melcior Font, Clapés, Pons Gallarza, Pons i Martorell, "fills colomaristes", i les d'en Santiago Rusiñol, Apeles Mestres, Lluís Capdevila, Folch i Torres, Ferran Agulló, Salvador Perarnau, Llorenç Riber, Josep Maria de Sagarra, Tomàs Garcés, Vicents Andrés, "Aguileta", Roig i Torrents, Pompeu Crehuet, R. Suriñach Senties, Adrià Gual, Emili Graells, J. Riera i Bertràn, i molts altres.

Anirà ple de fotografies del poble, de tots els interiors dels teatres de vàlua, directors d'escena de les entitats, banda de "La Rosa", un retrat de Guimerà entre amics andreuencs i les fotografies de l'Iglesias, en Font, Làzaro, Navarro, Viñes, Sirvent, Odena, Santagustí.

Serà canyella de la bona.

**

El Foment de les Arts Decoratives, inaugurarà el dia 18 el seu curs de 1925-1926. Durant el curs es donaran cursets de Tecnologia dels Bells Oficis, per diversos professors; Jardineria, per Nicolau Maria de Rubió; Història de l'Ort, per Raimond Vayreda; Teatre, per Adrià Gual; La tomba de Tutankhamen, per Joaquim Folch i Torres; Ceràmica, per Pere Maria Artífiamó; El Vigatà, en Flangies i la seva escola pictòrica, per Feliu Elías. A més a més es celebraran diverses festes i sessions de conferències il·lustrades.

L'enhorabona.

**

Vaja, que el senyor comte de les Salses de l'Ebre, està vist que no està gens identificat amb el govern que el nomenà comte i diputat, car el passat dilluns ens en poguérem convenir en veure-li la botigueta oberta, malgrat l'ésser "fiesta na-

cional", i a més a més "fiesta mayor" del poble per on hi passa el riu que té les "salses" de les quals és comte.

**

Demanen padrina de guerra els soldats de l'Aviació Militar: Sixt M. Serbas, Eduard Serra i Manuel Picañol, que es troben a Nador (Melilla).

Noies, fixeu-vos que els que han d'ésser els vostres fillols són homes de gran alçada.

**

L'Ajuntament ha obert un altre carrer. Es el dels Banys. Es admirable, aquest Ajuntament, com treballa!

Preguem als nostres lectors que tinguin la bondat de dir-nos si encara queda a Barcelona algun carrer per obrir. Estem segurs que l'Ajuntament agrairà aquesta nostra pregunta.

**

Diuen que ben aviat arribaran a Barcelona nombroses comissions d'arquitectes de tot el món per a prendre model de la Plaça de Catalunya, car tothom està segur que és la millor que hi ha, hi hagut i haurà pels segles dels segles amén. La primera comissió serà la dels arquitectes xinesos, i consti que no vindran per deixar-se enredar com uns xinesos. L'obra del senyor Nebot és bona i no enganya.

**

Què ha passat a cà'l bisbe? Tothom sap que ens trobem en plena època dels misteris. El cert és que hi han hagut cessanties de càrrecs importants, i, per tant, nomenaments. I el curiós és que els homes—volem dir els clergues—cessants són els que pensen com ara es pot pensar. Res, l'harmonia és completa per tot! Adhuc a cà'l bisbe!

Emebe Zeta: Molt bé, el vostre conte. Agraïts. Ja l'hem donat a les caixes. — Zert: Senyor, vós no deveu saber llegir. Us hem contestat sempre, des d'aquesta secció, i ens sembla que us hem publicat tot el que heu enviat: el que és, és que hem tret la signa perquè no valia la pena d'ésser signats. La vostra postal no ens ha fet ni fred ni calor. En el bon sentit de la paraula, nosaltres també us engeguem al mateix lloc. — Ninons: Què us heu pensat de nosaltres? Al covel — J. V.: No us podem publicar la vostra carta. — L'oncle Maties: Tan agraïts com abans. Ho publicarem de seguida. Anim! — M. N.: Molt bé els vostres dos articles. Gràcies. — F. G.: Bé. — J. T. P.: Veurem. Ens hi hem de pensar molt.

Mr. Lehey: Sí, fet i fet pot anar. — R. C. i F., de M.: Veieu, això ja no pot anar. — N. M.: Anirà, Ja ho creiem que anirà.— Bernat Apothecary: El publicarem amb molt de gust. Articles del tema del vostre, ens van bé. — Solas A.: No, amic. Molt bona intenció, s'hi veu, però les vostres poesies encara no van a l'hora. — R. S.: No està malament, la vostra carta oberta, però, fillet, és molt massa llarga. Omplenaria mig número. Per això no us el podem publicar. — E. P.: Publicarem el vostre article. Però us demanem un favor: escriviu coses més curtes, que ens aniran millor per la compaginació. — P. B.: Arreglat podrà anar, el vostre article.

Impremta de «La Campana de Gràcia», Olm, 8, Barcelona

BARCELONA A LA VISTA

Album de fotografias

Ptas. 15

ROYAL CONCERT

Marqués del Duero, 106

EXITO DE

Carmen Fontana

MERCEDES CROS - P. MARQUES

M. SOLDEVILA - F. RODENAS

PATI BLAU

PELAI, 1

Local completament reformat, el més adequat per a passar les vetlles d'hivern

Totes les nits grans concerts pels eminents professors senyors Escolá, Tormo i Cáceres

Unica casa que gasta la riquíssima llet de les «Lleteries de Catalunya»

OSTRAS de Marennes y Arcachón

∴: Mariscos, etc. ∴:

La Ostrícola Marennaise

VENTAS AL POR MAYOR Y DETALL

Boquería, 27

Teléfono 2785 A.

BICICLETES
MOTOR
Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

EDEN CONCERT

Music-Hall de primer orden - Asalto, 12 - Tel. 3332 A.

EL ÉXITO DEL DÍA

MARIBEL

Y

LUISITA ESTESO

GRANDIOSO EXITAZO del popular y gracioso artista

LUIS ESTESO

¡¡A REIR!!

CASA BON TEMPS

QUINTANA, 7. BARCELONA.

TELÉFON
3541. A.

...ESPECIAL PER A MENJAR
OSTRES FRESQUES
PEIXOS i MARISCOS
VENDES AL MAJOR I DETALL

FLEST...!

Fricció capilar i massatge per al cutis

PER HIGIENE, BON GUST, CONSERVACIÓ DEL CABELL, EVITAR CONTAGIS A L'AFAITAR-SE, ETCETERA

Deuen gastar-lo els homes de totes les edats

Demaneu al vostre barber:

Fricció i Massatge Antiseptic FLEST

MATAS I PLA - Rambla del Centre, 3, 2.^{on}

DOTZENA DE FRARE

13 contes d'en Frederic Soler (Pitarra)

Ptes. 2

L'AMOR

—Et pots casar tranquilament amb mi, perquè a casa no hi tinc ni pianola ni raditelefonia.

Singlots Poètics d'en Frederic Soler (Pitarra)

24 Singlots enquadernats en tela, Ptes. 20